

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

2. De odio sui, primo ad amorem perfectum acquirendum instrumento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

na eius fraudibus & fallacijs historia, quibus viros alioquin probos circumvenit, & non in errorem tantum, sed in extremam ruinam perniciemque induxit, ut Hieroni, Justino, & Virgini illi contigisse legimus, quæ post mortem Confessario suo videndam se præbuit, & ob superbiam intra amoris proprii recessus absconditam se æternis addictam ignibus significavit: ut meritò nos ipsos nobis suspectos esse oporteat, & in omnes huius domestici hostis circumventiones intentos. Temerarium certè videri debet, hominulos in tantis undique periculis constitutos ac nostræ infirmitatis confcios ad Dei subsidium non recurrere supplices, ut à Sanctis viris factitatum legimus, & nominatim à S. Philippo Nerio, qui frequenter supplex Deo dicebat: Domine, nisi à me caveris, & me cohibueris, hodie maius lateris tui vulnus efficiam, hoc est, tam sum infirmus ut perduellionis, & læsæ Majestatis crimen incurram. Adde & illud Propheticum, ut clandestini huius inimici vires infringas; *Ab occultis meis munda me Domine*: ab his, inquam, tuâ misericordiâ & sanguine Filij tui me ablue, quæ norunt oculi tui, mei autem non, ut aiebat pœnitens Augustinus.

CAPUT II.

De Odio sui, primo ad amorem perfectum acquirendum instrumento.

NON est quod Odij nomen quemquam terreat; latet enim sub hoc cortice verus sui amor: non verè se amant, qui mundi voluptatibus se dedunt; amore falso, & noxio feruntur, odio vero sui laborant. *Falso se diligit mundus*, ait S. Augustinus, & *verè odit*: quia se amando tantum sibi affert nocuenti, quantum posset verus inimicus inferre.

S. Thomas, duo, quæ huic rei lucem dare possunt, disputationis gratiâ proponit. Primum, possitne aliquis se odisse; alterum, an verè dici possit peccatorem se amare. Atque ad primum respondet, per se loquendo, id esse impossibile; cum odisse sit malum velle ei, quem oderis; nobis verò semper bonum velimus: malum enim est præter voluntatem, ait Dionys. 4. de divinis nomin. dupliciter tamè contingere, ut aliquis se oderit; primò, dum vult aliquid sub ratione boni, quod simpliciter est malum; secundò, dum corporis bonum prosequendo, perniciè animæ suæ creat; amant, inquit, secundum id quod putant se esse;

V 2 ode

I.
Quid odium sui.Tract. 2. in
Ioannem.r. 2. q. 29.
#4.1. 2. q. 29.
#4.

Hexam. l.
6. cap. 6.
Lib. 1. de
Abraham
cap. 6.

oderunt verò id quod verè sunt, dum rationi contraria volunt, & amplectuntur. Rectè enim S. Ambrosius: *Caro amictus est anima, quæ se induit quodam corporis vestimento: non igitur ut vestimentum es; sed qui vestimento uteris.* & alibi: *Hæc est, inquit, vera nostra substantia; corporis verò, vel accedentium diurnus magis, quam diuturnus est usus.* Ex quibus patet secundæ quæstionis resolutio: nimirum peccantem, ut in veri boni iudicio fallitur, atque in eo, in quo consistit vera hominis ratio decipitur, ita à legitimo sui amore aberrare quàm maximè.

2.
Quid in
peccatore
amat Deus
quid ode-
rit.
Tract. 111.
in Ioan.

In hoc nostri odio imitandus est Deus, qui nos amat, & odit: nam & de illo dicitur, *Nihil odisti eorum quæ fecisti;* & nihilominus etiam dicitur, *Odisti omnes operantes iniquitatem.* Amat in nobis, ait S. Augustinus, quod fecit, & quales nos fecit; odit in nobis, quod ipse non fecit, & quod sine illo fecimus, naturarum, non vitiorum conditor: odit quod iniqui sunt; diligit, quod homines sunt.

Psal. 138.
Simile à
medico.

Imitandus etiam est medicus, qui personam amat, morbum odit, & tanquam hostem sectionibus, potionibus amaris, denique ferro & igne persequitur, nec à persequendo desistit, donec illum expellat, aut mors odio finem imponat. Ad eundem modum, qui superbus est, qui focors, qui gar-

ulus, capitali odio in hæc animi vitia feratur necesse est; dicatque cum Propheta: *Perfecto odio oderam illos,* & persequar inimicos meos, donec deficiant. Magnum verò est, perfectos inter imperfectosque in hoc persecutionis genere discrimen: his quidem imperfectio sua displicet, dolent se sui aded amantes esse, tam delicatos & molles, tam superbos & væcordes, tam effusos in exteriora, tam querulos; vellent emergere; sed ibi hærent, segni illà displicentiâ mæstitiâque contenti: perfecto verò odio præditi contra semetipsos armantur, suis vitij bellum indicunt, & tam diu decertant, donec hoste prostrato, etsi non penitus debellato, victores evadant.

Pone tibi ante oculos, duplicis generis Hortulanos; unum alium quem segniorem, & in labore parum assiduum, operisque difficilius citò pertæsum: videt ille hortum suæ curæ commissum malis herbis scætere, sepes hinc inde disjectas, arbores non cultas, non expurgatas: displicent quidem illi hæc omnia, & operi manum adhibet, sed segniter, & molliter: alium verò, quem hortuli sui amor, & cultura delectat, in omnia quæ illius elegantia & formositati officiant, odio ferri videbis implacabili: non sudori, non industria, non expensis parcat, do-
nec

3.
Odium
efficax.

Simile ab
hortulano

nec illa effoderit, ejecerit, & suo hortulo novam faciem dederit.

Ab ægris. Eodem modo duorum ægrorum contemplare differentiam; unus tangi non vult, omnia amara refugit; alter ferrum, & ignes, & acerba libenter admittit, ut citò morbum excutiat. Hortulanum illum industrium, ægrumque generosam imitetur oportet, quisquis in amoris sancti possessionem venire desiderat; oportet ut odio sui incensus, omnia, quæ amori divino obsistunt, deturbet, profligat & proterat, atque hac in parte viros Sanctos ac generosas Christi sponsas imitandas sibi proponat.

A. Exempla S. Birgittæ. Videat S. Birgittam Scoticam, dum ob formæ pulchritudinem ad nuptias petitur, eaque de causâ vexatur à Patre, ita formæ elegantiam odio prosequi, tanquam suis cum Christo sponsalibus inimicam, ut deformari à Deo perat, & uno oculorum amissio voti compos effecta sit.

S. Ebbæ. Contempletur S. Ebbæ Abbatissæ, & monialium eius pro virginitate tuendâ generosos animos, quæ ut Danorum jam monasterio imminentiū propudiosam rabiem arcerent, novaculâ nasum, & superius labium abscidère, Danosque monstroso earum aspectu deterritos à pudicitia invadendâ cupiditate abductos, velut injuriam hoc audaci facinore accepif-

sent ad monasterio ignem iniiciendum perpulère, quo omnes simul cõflagrantes, virginitatis & martyrij coronas sunt assecuta. Quid hîc dicemus? amaruntne se Virgines illæ, an odio habuerunt? amarunt certè, quia exiguo tempore aliquo corporis dispendio sibi lauros æternas compararunt: sed non amassent nisi peccatum vel peccati umbram exosæ, obnoxium injuriæ corpus pari etiam odio essent profecuta.

Hoc est illud odium sanctum, Aliorum. quo tot viri sanctimoniam illustres in semetiplos incensi atque concitati ad inedia, vigiliis, cilicia, catenas ferreas, cæteraque carni vexandæ idonea instrumenta magnis animis convolarunt: alij se in intimos solitudinis abdidère secessus; alij se aculeatis cymicum morsibus; alij Solis ardoribus, & arenarum siccitate cruciandos exposuère; amoris proprii carnifices ut divino locum darent. Fuit & Virgo Alexandrina, quæ oculos suos, quod procacis juvenis cor deprædati essent, & impudici amoris victimam dæmoni quodammodo immolandam amœnitate suâ furtim Deo surripuissent, meliori flammâ succensa sibi erueret, & juveni involutos mitteret, illius animo suorum oculorum, & lucis orbitate lumen pretiosius allatura.

Quid verò possit amor proprius

V 3 infa-

Amici
proprij
furor in
Guilielmo
Pictavien-
si. 10. Feb.

insaniens, & odium sui sanctum illum debellans, in uno Guilielmo Pictavienſi Comite videamus: de quo Theobaldus Episcopus vitæ sanctitate, & doctrinâ conspicuus ita loquitur: Genus clarum, corpus aptum, forma elegans, juvenilis decor, prædia, palatia, immensa suppellex, & insulæ dignitatum, carni in eo, non spiritui militabant: eò insolentior, quò nobilior, quò locupletior quò fortior, quò honoratior, quò formosior, universisque infamosior: extraneis malus, suis peior, pessimus sibi: erat ad succensendum flammæus, ad ignoscendum ferreus, ad consolandum serpens; diceres ignem urentem in irascendo, securim vel asciam in diſciendo: proceritas eius erat gigantea; voracitas tanta, ut uni prandio vix sufficerent cibaria, quæ decem fortissimis juvenibus alendis paria fuissent: pugnae, & contentionum tam avidus, ut armatus ferè semper incederet, & vel invitoſ traheret ad certamen: carnis præterea vitijs ita immerſus, ut fratris sui conjugem violenter retineret, & opprimeret, quem magis suum, suisque addictum obsequijs, aut vinculis implicitum amore proprius habuit unquam; ubi tamen illi, agente S. Bernardo, divinæ gratiæ radius affulſit, ecce tibi odium sui velut fortis armatus cordis domicilium ingressus, horren-

6.
Et sancti
•dij vis.

dum in modum amorem illum exagitat, vasa eius omnia diripit, & prorsus exulatum abire jubet: carnem loricâ disruciatur, jejunijs macerat, cibo parco ad mensuram, & aquæ potu scypho ligneo commensurata atterit, nudam humum pro lecto, & pro cervicali lignum substernit; post maximam noctis in lorica ferrea pervigilantem brevi somno indulget, lenitatem iracundiæ, animi demissionem superbiæ, & parsimoniam prodigalitati substituit: ita odium sui, hominem antea amoris proprii captivum, in longè nobiliorem servitutem, vel potius libertatem asseruit, & amori sancto nobilem prædam adduxit, divinæ Majestati postea in cælis præsentandam. Diceres odium sui questionarium esse, quocumque in loco amorem proprium reperit, illi continuo manus injicit & velut multorum criminum reum equuleo admoveat, & à membris, corporisque sensibus, quibus ministris ad peccandum usus est, sigillatim pænas reposcit: ac primò in tactum gustumque, cilicij, verberibus, fame, siti que crudeliter animadvertit; visum, auditumque vinculis coercet, atque in interiora progressus, irascibilem, & concupiscibilem ut complices habet duriter, negat quod expetunt, & ad illa compellit, quæ perhorrescunt: intellectui, & voluntati alas succidit, &

7.
Et efficiat

In
que
den
opi

& severissimas leges imponit; denique facultates omnes partis inferioris, & superioris velut sub jugum missas, castigatas certè, & in ordinem redactas amorì divino regendas, & moderandas tradit.

De zelo amoris divini, qui nihil aliud est, quàm impetus & ardor animi studiumque injuriam amato illatam ulciscendi, dicitur *Cantic. 8.* durus esse sicut infernus.

Ut enim in isto funesto inferorum concavo anima flammis condemnata, mirabili odio in seipsam, resque omnes creatas, quæ æterno illi infortunio causam dedere, exardescit, & fœditatem suam ferre non potest; cumque se Deo exosam conspicit, horrore sui concitata, Deum, seque ipsam in nihilum redigi peroptat: ita dum amor sanctus in hac vita animum accendit, ubi ille ante actorum turpitudinem novo de cælo lumine præditus intuetur, in eorum causam odio fertur incredibili, in vindictam rapitur, nec ullam quietis partem, donec pœnas de reo corpore sumpserit, capere potest. Unde à Richardo à S. Victore, tyrannis amoris sancti hinc status appellatur, quâ amans nollet orbari; quia ex illa tyrannide summam accipit voluptatem, eamque in divinis beneficijs reponit.

8.
In utroque prudentia est opus.

Verù operæ pretium est, in hoc odij ardore habere ante oculos S. Basilij monitum; qui cum dixisset

corpora hominum, non ejusdem omnia esse roboris; alia ferrea, alia lignea, alia straminea esse, erga quæ si pari odio ac severitate procedas, si æqualibus pœnis oneres, à discretæ prudentiæ legibus aberrabis longissimè, & deficiente subonere corpusculo in virtutum stadio à cursu subsistere tantisper dum vires repararet, cogeris: in illis ait, quâ imperfectiones animi concernunt, ne minimo quidem nævo parcendum est, omnia persequenda, castiganda omnia, & ad perfectæ virtutis amissim componenda: ubi vel minimus motus insurgit, inclamandum continuò cum S. Hilarione, *Hola! ni desistis, jam jam senties,* & velut dextræ rationis manu, quidquid contrarium est, manus sinistræ amputatione castigandum, ut olim in Judæo adolescente Clito factum à Josepho historico proditur: Is forte seditionem Tiberia de excitarat, comprehenditur, & ab ipso Josepho Galilææ Governatore ad utriusque manus sectionem damnatur.

In vita sua.

9.
Emblema Sancti odij.

Rogat ille judicem, ut saltem alterutram è manibus sibi relinquat, & impetrat, modò ipse illam sibi amputet: hic adolescens velut beneficio donatus, alacriter gladium corripit, & dextrâ sinistram sibi resecat. Hoc ipsum facit amor sanctus, quidquid sinistrum est & à recta virtutis viâ exorbitans, odio

odio sancto secundum committit; omni doloris sensu generosè contento, juxta Christi consilium dicentis; *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum. & Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam eternam custodit eam.*

10.
Et Pauli
exemplū.
Act. 21.
Serm. 3.
in Cant.

Verbailla Sancti Pauli, non facio animam meam pretiosorem, quàm me; Bernardus ponderans, ita illum alloquitur: *Ergo differentiam facis inter te, & animam tuam? prudenter tu quidem tu tibi pluris es, quàm quilibet tuum: sed quomodo non tua anima tu? & Sanctum Paulum respondentem inducit: Cùm me dico, excellentius, quod in me est, in quo & sto per gratiam Dei, id est mentem, rationemq; intellige; cùm loquor animam meam, accipe quod carni animanda vi des accommodatum, etiam & junctum in concupiscentia: id me fuisse quidem, sed jam non esse agnosco, quia non secundum carnem ambulo, sed secundum spiritum.* Hinc nos hortatur Bernardus ad S. Pauli imitationem: Tu quoque, inquit, si propriam deferas voluntatem, si corporis voluptatibus perfectè renunties, si carnem tuam crucifigas cum vitijs & concupiscentijs, sed & mortifices membra tua, quæ sunt super terram, probabis te Pauli imitorem qui non facies animam tuam pretiosorem te ipso; probabis & Christi discipulum etiam illam perdendo salubriter: & quidem prudentius eam perdis,

S. Bernardi
doctrina.

ut custodias, quàm custodis ut perdas: *Qui amat animam suam, perdet eam.* Perdet eam dixit; sive ponendo ut martyr, sive affligendo ut pœnitens: quanquam genus martyrij est, spiritu facta carnis mortificare; illo nimirum quò membra cæduntur ferro, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius. Hactenus S. Bernardus. Hoc utrumque martyrij genus adamarunt Sancti, erga seipos severi judices, & ubi criminofum aliquid reppererunt, duri animadversores, & inexorabiles carnifices: ubi verò se Martyrij dabat occasio, ad illud convolarunt, tanquam ad palæstram odio in seipos exercendo aptissimam, judicelque ipsos, atque tortores ad augenda tormenta, majoremque lanienam provocarunt.

Junius Donatus Romæ Præfectus Ruffinam & Secundam forores primariæ in ea urbe nobilitatis sub Valeriano & Galieno Augustis pro fide Christiana trahit in carcerem, & ubi blanditijs nihil promovet, ad tormenta gradum facit, & Ruffinam in Secundæ conspectu flagellari jubet, ut hanc metu prosternat: sed hæc constantiâ sororis, & sanguinis in terram decurrentis intuitu animosior tyrannum compellans: *Quid agis inquit, scelestissime? cur sororem gloriâ afficis, me autem istius gloriæ non pateris esse participem?*

Ex Christi.

Et al-
tius.
Orat-
in fin-

11.
Constat-
tia S. Se-
cundæ.

Et S.
civij

ambæ

ambæ Christianæ sumus, & iustum est, ut simul cædamur, quæ eundem Dominum confitemur: Christiani nominis gloria angelat ictibus, & quot verbera tot coronæ multiplicantur. O voces Christiano spiritu dignissimas.

Et alterius.
Orat. 4.
in fine.

Sed & ille non minore admiratione dignus apud Nazianzenum, qui loris toto corpore ad intimas usque partes laceratus, & præ vulneribus exiguum quiddam spirans, tantum tamen abfuit, ut tormentis succumberet, aut aliquid presentium grave & acerbum existimaret, ut cum quandam corporis partem à plagis intactam vidisset, tortores ipsos tanquam contumeliosos accusaret, ut qui totum corpus honore non affecissent, sed aliquid non laceratum, nec sanctitate affectum reliquissent, tibiam demonstrans, quæ sola ungulas effugerat, eosque rogans, ut ne huic quoque parcerent.

Et S. Glycerii.

Audiamus & S. Glycerium Presbyterum Nicomedienses, qui Maximiano extrema minitanti; Tuis, ait, aulicis, & Deorum tuorum adoratoribus ista occine; non ijs, qui maximum tormentum existimant, carere tormentis, eosque, qui parcunt, non benevolos, sed inimicos sibi esse iudicant.

Atque hæc Christianæ Sapientiz summa est Philosophia, amare se odiendo, & odisse amando, & ingentes coronas parvo emere, &

modicis doloribus ad æternas voluptates pontem sternere, aditumque sibi aperire.

E contra verò eorum insipientiam erroremque, qui se suaque nimium amant, nec suorum criminum, malorumque causam debito odio prosequuntur, in Joanne Hircano Simonis filio contemplare. Simeonem Machabæum eius Patrem in convivio proditoriè occiderat Ptolomæus, & qui Hircanum ipsum necarent, submiserat; qui divino beneficio morti ereptus, & ad Pontificatum erectus, conflato exercitu, Patris interfectorem in arce obsedit. Habebat ille sceleratus matrem Hircani, duosque eius fratres captivos, quos, dum acrius premeretur, in locum conspicuum productos flagris cædebat; eos etiam se precipitaturum minitans, nisi frater ab oppugnando desisteret. Hæbat hic inter affectum matris & fratrum, odiumque perduellis, atque ut suis gratificaretur, de oppugnatione non nihil remittebat. Clamabat interea è tœnibus mater ne molliretur affectibus; sed potius rei indignitate odioque in tyrannum commotus daret operam, ut in potestatem redactum debitis pœnis afficeret: gratum enim sibi esse inter tormenta emori, modò nefarius homo scelerum suorum supplicium lueret. His quidem matris adhortationibus ad

12.
Pugna inter amorem & odium.

13.
Eius contumelia.

II.
constat
a S. Se
unda.

ultionem accendebatur juvenis animus, sed ubi Matrem verberari lacerarique iterum conspicit, ardor ille infringitur, & appugnationis fervor refrigescit; adeoque dum hoc modo trahitur in longum obsidio, annus Jubilei (quo ab operibus cessare Judæis solemne est) supervenit, quo Ptolomæus ab hoste suo liber, occisis eius matre & fratribus, ad Philadelphensem tyrannum aufugit. Ita nimia animi mollities tribus malis miserum adolescentem Hircanum implicuit; primò sceleratum hominem debito supplicio non plexuit; deinde ulciscendæ necis paternæ occasionem perdidit, & matri, fratribusque, quos fortassis in libertatem acrius urgendo asseruisset, ultimam perniciem attulit. Similibus damnis involuit in bello pro æternitate molles animos odij sancti defectus; illud enim nobis pridorie amor proprius, fallacis que suis tempus protrahit, donec mors superveniens bello finem imponat; malisque fortè sempiternis addicat.

CAPUT III.

De abnegatione sui, secundo ad amorem sanctum acquirendum instrumento.

Duplicem amoris sacri conditionem, & qualitatem faciunt, qui illum propius examinant; unam, quæ consistit & subsistit in affectu; alteram, quæ in effectum profilit: ita duplex nobis odium assignant; unum, quo malum dumtaxat displicet; alterum efficax, & gladio semper armatum, variisque alijs instrumentis instructum, quo amoris proprii ramos refecat, rivulos hinc inde sese diffundentes obturat, & continenter cum illo congredditur, semper vincens, spoliisque hostilibus auctius, & illustrius. Ad hæc omnia Abnegationis utitur ministerio, eique velut vulnerario omnis sectionis & medicamentorum curam imponit: hæc secundum S. Bernardum primò, quidquid foris absonum, aut supervacaneum, aut redundans occurrit, continuo rescindit; tum ad interiora gradum faciens, ipsam mali causam, hoc est cupiditatem adoritur, quam si potest, radicitus succidit, & nos ipsos à nobismetipsis separat, ut impleatur illud Christi; *Quicumque vult venire post me, abneget semetip-*

1. Duplicem odium nostri.

2. Utitur abnegationis ministerio.